

ปัญหาการแยกตัวของผู้ถือหุ้นภายหลังบริษัทประกอบธุรกิจไปแล้วเกิดข้อพิพาทระหว่างผู้ถือหุ้นด้วยกัน

นางสาวพรเพ็ญ อินทร์ไทยวงศ์*

แม้บริษัทจะตั้งขึ้นด้วยบุคคลซึ่งประสงค์จะตั้งนิติบุคคลเพื่อประกอบกิจการทำกำไร
นำมาแบ่งปันกัน แต่บ่อยครั้งที่เกิดเหตุการณ์อันไม่อาจคาดหมายได้ในระหว่างประกอบกิจการร่วมกัน
ทำให้ผู้ถือหุ้นมีความคิดเห็นแตกต่างขัดแย้งกัน นำไปสู่การแยกตัวออกจากการประกอบกิจการ
ด้วยการขายหุ้นคืนแก่ผู้ถือหุ้นอื่นหรือการนำผู้ถือหุ้นรายใหม่เข้ามาร่วมทุนแทน ข้อโต้แย้งกัน
ในระหว่างผู้ถือหุ้นนี้ยังอาจลุกลามไปถึงการฟ้องร้องดำเนินคดีแก่ผู้ถือหุ้นที่เข้าไปเป็นกรรมการบริหาร
กิจการบริษัททั้งทางแพ่งและทางอาญา

สำหรับบริบทในคดีส่วนแพ่งนั้น คดีที่ผู้ถือหุ้นซึ่งเข้าเป็นกรรมการผู้มีอำนาจหรือผู้แทน
นิติบุคคลมักถูกฟ้องร้องมากที่สุด คือ การถูกฟ้องเรียกให้รับผิดชอบในฐานะเป็นกรรมการซึ่งทำผิดต่อหน้าที่
และในฐานะเป็นกรรมการที่ทำให้เกิดเสียหายแก่บริษัท ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา ๑๑๖๘ และมาตรา ๑๑๖๙

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีข้อพิพาทระหว่างผู้ถือหุ้นด้วยกันเกี่ยวกับการที่ผู้ถือหุ้นซึ่งเป็น
กรรมการบริษัทตกลงรับซื้อคืนหุ้นจากผู้ถือหุ้นที่ประสงค์ถอนตัวจากการประกอบกิจการและได้ตกลง
กันไว้แล้วว่า ผู้ถือหุ้นทั้งสองฝ่ายจะไม่เรียกร้องค่าเสียหายหรือดำเนินคดีใดๆ ต่อกันอีกนั้น มีปัญหา
ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกาว่า ความตกลงในระหว่างผู้ถือหุ้นดังกล่าว จะลบล้างสิทธิของผู้ถือหุ้น
ที่เข้าตกลงนั้นในการฟ้องเรียกให้ผู้ถือหุ้นคนที่เข้าเป็นกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัทรับผิดชอบในฐานะเป็น
กรรมการที่ทำให้เกิดเสียหายแก่บริษัทตามมาตรา ๑๑๖๙ หรือไม่

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นฝ่ายที่ตกลงจะรับซื้อหุ้นคืนยังมิได้ชำระเงินค่าหุ้น
ตามข้อตกลง ย่อมเป็นผลให้ฝ่ายที่ขายหุ้นคืนยังไม่พ้นจากสถานะผู้ถือหุ้นของบริษัท ดังนั้น ผู้ถือหุ้น
ฝ่ายที่ขายหุ้นคืนยังมีสิทธิฟ้องผู้ถือหุ้นฝ่ายที่รับซื้อหุ้นให้รับผิดชอบในฐานะเป็นกรรมการที่ทำให้เกิดเสียหาย
แก่บริษัทตามมาตรา ๑๑๖๙ ได้ ถือเป็นการใช้สิทธิของผู้ถือหุ้นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้
(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔๕๕/๒๕๖๓)

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา

มิถุนายน ๒๕๖๓

ภาพประกอบจาก Freepik.com

* เลขานุการแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา